

۱- نام و تعریف رشته و مقطع مربوطه

دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته پرستاری سالمندی

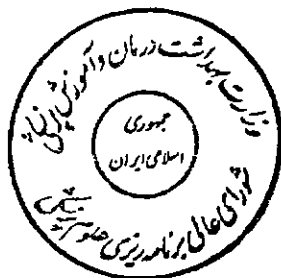
Geriatric Nursing(M.Sc.)

تعریف رشته: مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری سالمندی در چارچوب سیاستهای جامع نگر و ارتقاء سطح سلامت قشر سالمند جامعه، پرستارانی با علم و مهارت در زمینه ارائه مراقبتهای بهداشتی، توانبخشی و اجتماعی به گروه سالمندان راتربیت می نماید به طوری که دانش آموختگان این مقطع قادر به تلفیق دانش پیشرفته پرستاری سالمندی با سایر رشته ها و تخصص های وابسته بوده و نظریه های پرستاری سالمندی را با هنر حل مسأله و تصمیم گیری مبتنی بر شواهد در این حوزه بکار گیرند. دانش آموختگان این رشته دارای تبحر و مهارت کافی در ارایه مراقبت ها از پیشگیری تا نوتوانی به فرد سالمند، خانواده و جامعه بوده و قادرند با بکارگیری اصول ارتباطات انسانی، نیازهای بیولوژیکی، روانشناختی، اجتماعی و فرهنگی مددجوی سالمند را در حیطه های خدمات پرستاری شناسایی کرده و به منظور ارتقاء کیفی خدمات بهداشتی و توانبخشی ویژه سالمندان اقدامات لازم را مبذول دارند.

۲- تاریخچه رشته:

برای صدها سال امر مراقبت از سالمندان برعهده خانواده های آنها قرارداشت. با این حال با افزایش جمعیت و طول عمر انسانها، نگرش جامعه نسبت به این مقوله تغییر کرد و مؤسسات رسمی بمنظور مراقبت از سالمندان تاسیس گردید. اولین مؤسسات از این نوع توسط مراجع مذهبی و با هدف رسیدگی به وضع سالمندان بی بضاعت و بی سرپرست تشکیل گردید. پس از تصویب قانون رفاه و تامین اجتماعی در سال ۱۹۳۵ در ایالات متحده اولین مراکز مراقبت سالمندی به سبک امروزی در این کشور شکل گرفت به طوری که اغلب پرستاران بازنشسته منازل خود را تبدیل به آسایشگاه سالمندان نیازمند کمک می کردند. همچنین کلیه بیمارستان ها موظف به رسیدگی و مراقبت از سالمندانی که امکان نگهداری آنها در خانه هایشان وجود نداشت شدند. در طول دهه ۱۹۴۰ تعدادی از ایالت های امریکا حداقل استانداردهای لازم برای مراقبتهای خانه های پرستاری را به وجود آوردند و اعطای گواهینامه و مجوز فعالیت به آنها از سوی دولت آغاز شد. در سال ۱۹۶۵ و به دنبال آغاز فعالیت سیستم بیمه فدرال صنعت رو به رشد خانه های پرستاری ویژه مراقبت از سالمندان گام بلندی به سوی رشد و تکامل بیشتر برداشت.

پرستاری سالمندی موجودیتی قائم بالذات نداشته بلکه بخشی از حرفه پرستاری؛ سیستم مراقبتهای بهداشتی؛ اجتماع و جامعه جهانی را تشکیل می دهد بدین ترتیب تعریف پرستاری سالمندی و نقشها و وظایف آن از عوامل متعددی تاثیر پذیرفتند که از جمله این عوامل می توان به نیازهای خاص هر جامعه، شرایط اجتماعی و سنتها و فرهنگ قالب در هر یک از جوامع اشاره کرد.

استانداردهای مراقبتی:

- ۱- بررسی: پرستار سالمندی اطلاعات در حوزه سلامتی مددجوی سالمند را جمع آوری می نماید.
- ۲- تشخیص: پرستار سالمندی اطلاعات مربوط به بررسی راتجزیه و تحلیل کرده و تشخیص های پرستاری را مشخص می نماید.
- ۳- تعیین پیامدها: پرستار سالمندی نتایج و برآیندهای مورد نظر فردی را برای برنامه ریزی مراقبتی از مددجوی سالمند تعیین می نماید.
- ۴- برنامه ریزی: پرستار سالمندی طرح مراقبتی مشتمل بر اقدامات به منظور دست یابی به نتایج را برنامه ریزی و تدوین می کند.
- ۵- اجرا: اجرای طرح مراقبتی تدوین شده از وظایف پرستار سالمندی است.
- ۶- ارزشیابی: پرستار سالمندی پیشرفت مددجو در دست یابی به برآیندها را در جهت خودمراقبتی و خوداتکایی ارزشیابی می نماید.

استانداردهای حرفه ای:

- ۱- کیفیت مراقبت: پرستار سالمندی به طور منظم کیفیت و اثر بخشی اقدامات پرستاری را ارزشیابی می نماید.
- ۲- ارزیابی اقدامات: پرستار سالمندی عملکرد و اقدامات خود را براساس استانداردهای حرفه ای، قوانین و اصول مطرح در حرفه ارزشیابی می نماید.
- ۳- آموزش: پرستار سالمندی علوم تخصصی پرستاری سالمندی را کسب کرده و آن را به روز می نماید.
- ۴- پرستار سالمندی در ارتقاء حرفه ای همکاران خود تلاش می نماید.
- ۵- اخلاق: تصمیمات و اقدامات مددجو محور، باید براساس اصول اخلاقی اتخاذ شوند.
- ۶- همکاری: جهت توسعه ی مراقبت های تخصصی در حوزه سالمندی، پرستار با مددجوی سالمند، خانواده و سایر اعضای تیم همکاری می نماید.
- ۷- تحقیق: پرستار سالمندی باید از یافته های پژوهشی در مراقبت های بالینی استفاده نماید.
- ۸- کاربردی و کارآمدی خدمات: در تدوین و ارائه ی طرح مراقبتی باید ایمنی، اثر بخشی، مقرون به صرفه و کاربردی بودن آن مدنظر باشد.

۳- رسالت رشته (Mission):

افزایش امید به زندگی و متعاقب آن شیوع بیشتر بیماریهای حاد و مزمن مطرح در سنین بالای عمر در جوامع منجر به تشدید نیاز روز افزون به تربیت افرادی شده است که قابلیت ارائه خدمات پرستاری سالمندی را دارا باشند. افزایش مراکز نگهداری و توانبخشی سالمندان نیازمند خدمات مراقبتی علمی، از دیگر ضرورت های تربیت افراد آموزش دیده در زمینه پرستاری سالمندی محسوب می گردد. در حال حاضر در کلیه مراکز مربوط به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت رفاه و سازمان بهزیستی حتی یک نفر پرستار متبحر سالمندی وجود ندارد، لذا خلاء ناشی از عدم نیروهای متبحربه

منظور برنامه ریزی و ارائه راهکارهای ضروری در راستای خدمات پرستاری سالمندی کاملاً محسوس می‌باشد.

رسالت عمده رشته کارشناسی ارشدنایبوسته پرستاری سالمندی عبارت از کاهش مرگ و میر و عوارض ناشی از افزایش سن بوسیله گسترش ساختارهای مراقبتی تخصصی و ارتقاء روند مراقبت های پرستاری و تربیت دانش آموختگانی کارآمد با توانائی ها و فراتوانائی های لازم می باشد. پیشرفت های بدست آمده در حوزه طب سالمندی و پرستاری سالمندی امکان بقاء طولانی تر همراه با سلامتی، استقلال و خود اتکائی را برای سالمندان فراهم نموده است. در عین حال افزایش جمعیت سالمندان نیازمند به مراقبت های خاص ایجاد و توسعه مدل ها و ساختارهای مراقبتی و حمایتی بهداشتی - اجتماعی تخصصی را برای این نوع مددجویان در سطح جهان و کشور ضروری ساخته است. آموزش های پرستاران در سطح کارشناسی در این حوزه پاسخگوی چنین نیازهائی نبوده و بسیاری از پرستاران در طی سالها کار در این حوزه تنها به صورت عملی تجربه کسب می نمایند.

نیاز به ارائه خدمات بهداشتی مبتنی بر جامعه به ویژه مراقبت پرستاری در منزل از سالمندان مبتلا به اختلالات حاد و مزمن جسمی، روانی و اجتماعی از دیگر نکات قابل توجه در رسالت تربیت پرستاران سالمندی می باشد.

۴- ارزشها و باورها (values):

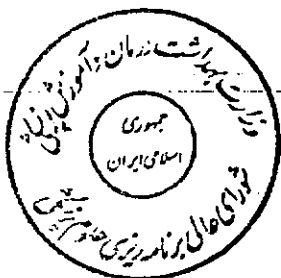
پرستاری سالمندی بر ارزشهای ذیل مبتنی می باشد:

- رعایت اصول اخلاقی و معنوی در ارتباط بامدجوی سالمند و خانواده
- تامین و حفظ حقوق مددجوی سالمند و خانواده
- حفظ کرامت مددجوی سالمند و خانواده
- رعایت عدالت اجتماعی در ارائه خدمات به مددجویان سالمند
- حمایت مددجوی سالمند در فائق آمدن به ناتوانی و ارتقاء سطح کارآمدی و توانمندی خویش
- توسعه مهارتهای خودمراقبتی در مددجوی سالمند
- حمایت و تقویت خوداتکائی، استقلال و تحرک و فعالیت مددجوی سالمند
- همکاری با سایر اعضای تیم سالمندی و خانواده
- مشارکت مددجوی سالمند و خانواده در تصمیم گیریهای مرتبط با خدمات مراقبتی سالمندی
- تاکید بر خدمات مراقبتی خانواده محور، مبتنی بر جامعه و سلامت محور در پرستاری سالمندان
- تلاش برای بهبود مداوم کیفیت اقدامات و خدمات پرستاری سالمندان

۵- چشم انداز رشته (Vision):

تربیت پرستاران متبحر در حوزه مسائل سالمندی، سالمند شناسی و طب سالمندی موجب:

- گسترش مراکز سالمندی، حمایتی و مراقبتی از مددجویان با ناتوانی های خاص
- ارتقاء دانش و مهارت های بالینی پرستاران در حوزه مسائل سالمندی متناسب با استانداردهای

قابل قبول جهانی و منطقه ای

- توسعه مراقبت های پرستاری سالمندی در جامعه
- به روز کردن دانش و مهارت پرستاران متبحر در زمینه سالمندی با آموزش مداوم
- ارتقاء کیفیت خدمات بهداشتی - درمانی به مددجویان سالمند و خانواده آنها
- توسعه آگاهیها و توانمندیهای مددجوی سالمند و خانواده برای مشارکت در جامعه
- برقراری ارتباط با سایر کشورهای منطقه در راستای رفع نیازهای تخصصی

۶- اهداف کلی رشته (Aims):

هدف کلی رشته کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری ارائه مراقبت و خدمات پرستاری به جمعیت سالمندان جامعه کشور می باشد. این هدف از طریق تربیت دانش آموختگانی محقق می گردد که دارای نگرش، دانش و توانمندی های لازم در این حوزه (مراقبت از سالمندان) و توانائی ها و فراتوانائی های لازم (بروز رفتارهای حرفه ای، مهارت های ارتباطی، مهارت در بکارگیری فن آوری اطلاعات، خودآموزی مستمر، پژوهش و بکارگیری یافته های معتبر پژوهشی در امر ارائه خدمات، مدیریت و ارتقاء کیفیت مراقبتها، توانائی حل مسئله، مستندسازی اقدامات و سرویسهای تخصصی ارائه شده و...) باشند.

بر مبنای رویکرد فلسفی و رسالت، اهداف کلی رشته پرستاری سالمندی عبارتست از:

- دستیابی به حداکثر توانمندیهای نهفته ی عملکردی و شایستگی فردی مددجویان سالمند و خانواده آنها؛
- دست یابی، حفظ و ارتقاء کیفیت زندگی مددجویان سالمند تا حد امکان؛
- حصول اطمینان نسبت به اینکه نیازهای ویژه مددجوی سالمند و خانواده تامین شده است؛
- ارتقای سازگاری مددجوی سالمند و خانواده با تغییرات زندگی (ناشی از فرایند سالمندی و ناتوانی های احتمالی)؛
- حفظ عملکرد اجتماعی و حضور و مشارکت مددجوی سالمند در جامعه.

۷- نقشهای دانش آموختگان (Roles Definition):

دانش آموختگان این رشته دارای نقشهای مراقبتی، آموزشی، پژوهشی خواهند بود.

۸- وظایف حرفه ای دانش آموختگان (Task Analysis)

وظایف خاص دانش آموختگان در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته پرستاری سالمندی ذیلاً شرح داده می شود.

الف: مراقبتی

- ۱- تعهد و مسئولیت پذیری در ایفای نقش های عملکردی
- ۲- رعایت و اجرای اصول اخلاقی و حفظ حقوق مددجوی سالمند و خانواده
- ۳- مشارکت و همکاری با اعضای تیم سلامت در ارائه خدمات و مراقبتهای پرستاری به مددجویان سالمند
- ۴- بررسی و تشخیص نیازهای مددجوی سالمند و خانواده ، اولویت بندی آنها و ارایه تدابیر پرستاری
- ۵- برقراری ارتباط مناسب با مددجوی سالمند، خانواده و اعضای تیم سلامت
- ۶- ارجاع مددجوی سالمند و خانواده به نظام سلامت در صورت لزوم
- ۷- همکاری با سایر اعضای تیم سلامت سالمندان در ارایه خدمات جامعه نگر

ب - آموزشی:

- ۱- آموزش و مشاوره با مددجوی سالمند ، خانواده و جامعه در سه سطح پیشگیری
- ۲- استفاده از اطلاعات و دانش جدید و به کارگیری آنها در جهت بهبود ارایه خدمات پرستاری سالمندی در حیطه های بهداشتی و تخصصی
- ۳- کمک در تهیه محتوا و انتخاب نرم افزارهای کمک آموزشی به روز و معتبر در حوزه تخصصی سالمندی
- ۴- مشارکت و همکاری با واحدهای آموزش دانشگاهی در تدوین محتوای آموزشی و برگزاری همایش ها ، کارگاهها و دوره های کوتاه مدت آموزشی با موضوعات سالمندی.

ج - پژوهشی

- ۱- همکاری و مشارکت در انجام و توسعه پژوهش در نظام ارائه خدمات بهداشتی (Health System Resaerch) و خدمات بهداشتی (Health Service Research) در حوزه سالمندی
- ۲- بررسی زمینه ها و نیازهای طرح های پژوهشی و تدوین طرح های متناسب در حوزه مسائل سالمندی
- ۳- استفاده از ابزارها و فن آوریهای جدید در انجام پژوهش در حوزه های مختلف بهداشت و سلامت سالمندان
- ۴- انتشار نتایج تحقیقات در حوزه سالمندی به صورت مقاله و کنفرانس در مجامع تخصصی داخلی و خارجی
- ۵- به کار بستن نتایج تحقیقات مبتنی بر شواهد به منظور اعتلاء خدمات پرستاری در حوزه سالمندی
- ۶- مشارکت در ایجاد و توسعه پایگاههای تحقیقات جمعیتی (Population Lab) به منظور ارائه خدمت سلامتی - اجتماعی مبتنی بر جامعه ویژه سالمندان
- ۷- مشارکت در ایجاد و توسعه مراکز تحقیق و توسعه (R&D) در حیطه های بهداشتی- درمانی و توانبخشی در حوزه سالمندی

۹- استراتژی های اجرایی برنامه آموزشی:

با بکارگیری راهبرد های زیر، نیل به اهداف آموزش رشته پرستاری سالمندی در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته میسر خواهد گردید.

۸- اتخاذ رویکرد دانشجو محوری

۹- بکارگیری روش حل مساله در خصوص مشکلات مددجویان سالمند با مسائل و موضوعات خاص

۱۰- ترویج تفکر انتقادی با بحث و نقد موضوعات چالش انگیز در پرستاری سالمندی

۱۱- انتقال دانش و ارزش های مرتبط با رشته به دانشجویان با استفاده از رویکردهای نوین آموزشی مانند آموزش مبتنی بر شواهد

۱۲- تقویت روحیه نوآوری و خلاقیت در ارائه خدمات پرستاری سالمندی موثر

۱۳- بکارگیری شیوه آموزش تلفیقی (Integration) نظری و عملی

۱۴- اشاعه رویکرد پرستاری سالمندی جامعه نگر (Community Based Gerontology Nursing)

۱۵- بکارگیری شیوه های پرستاری جامع (Comprehensive Gerontological Nursing)

۱۶- توجه به نیازها و مشکلات خاص سالمندان کشور و لحاظ نمودن این موارد در دوره آموزشی دانشجویان

۱۰- شرایط و نحوه پذیرش دانشجو:

داوطلبان برای ورود به دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری سالمندی علاوه بر صلاحیتهای عمومی باید شرایط ذیل را داشته باشند.

۱- دارا بودن مدرک کارشناسی در رشته پرستاری مورد تایید وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

۲- پذیرش در آزمون ورودی از طریق شرکت در آزمون سراسری کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری

۳- داشتن سلامت کامل جسم و روان

مواد امتحانی و ضرایب آن عبارتند از:

ردیف	مواد امتحانی	ضریب
۱	پرستاری داخلی- جراحی	۲
۲	پرستاری بهداشت روان	۲
۳	پرستاری بهداشت-جامعه	۳
۴	زبان عمومی	۲

× جهت کسب اطلاعات در مورد آخرین تغییرات در مدارک تحصیلی مورد پذیرش، مواد امتحانی و ضرایب مربوطه در آزمون ورودی هر سال تحصیلی، به دفترچه آزمون کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته های علوم پزشکی مربوط به آن سال تحصیلی مراجعه شود.

۱۱- رشته های مشابه در داخل کشور :

رشته مشابه در ایران وجود ندارد.

۱۲- سابقه این رشته در خارج از کشور :

رشته های مشابه در آمریکا، کانادا، استرالیا، انگلستان، فرانسه و برخی دیگر از کشورهای اروپائی و ژاپن وجود دارد.

۱۳- شرایط موردنیاز برای راه اندازی رشته :

طبق شرایط و ضوابط دفتر گسترش و ارزیابی آموزش پزشکی می باشد.

۱۴- موارد دیگر: ندارد

